

Irlantilaiset asiantuntijat vierailulla Suomessa – yhteisiä haasteita, erilaisia ratkaisuja

10.9.2025

Turvemaiden ennallistaminen yhdistää Suomea ja Irlantia – mutta käytännöt eroavat yllättävän paljon

Syyskuun alussa 2025 Suomeen saapui kuuden hengen asiantuntijaryhmä Irlannista tutustumaan turvetuotannosta vapautuneiden alueiden jatkokäyttöön ja ennallistamiseen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla. Vierailu oli osa EU:n JTPeerExchange-ohjelmaa, joka tukee tiedonvaihtoa Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa hyödyntävien alueiden välillä. Mukana Etelä-Pohjanmaan kohteilla oli myös Irlannin Suomen-suurlähettiläs Paul Sherlock.

Vierailu sujui erinomaisesti ja keskustelut olivat vilkkaita. Suomi ja Irlanti jakavat haasteita, kuten turpeen käytön vähenemisen ja EU:n ennallistamistavoitteet, mutta lähestymistavat eroavat selvästi: Suomessa metsitys on keskeinen entisten turvetuotantoalueiden jatkokäyttömuoto, kun taas Irlannissa painotetaan yhteisöllistä ennallistamista ja virkistyskäyttöä. Vaikka tilanne näyttää samankaltaiselta, käytännön tasolla maiden välillä on merkittäviä eroja. Irlannissa metsitystä ei suosita, koska paksu turvekerros vaikeuttaa puiden kasvua ja aiempi metsätalous on perustunut ei-kotoperäisiin lajeihin. Suomessa taas metsitys on ollut

olennainen osa jatkokäyttöä.

Luonnonmaantieteelliset erot ovat huomattavia: Irlannissa esiintyy kohosoita, joissa suon keskiosa on reunoja korkeammalla, mikä vaatii erilaisia ennallistamismenetelmiä kuin räme- ja nevasuot Suomessa. Myös turvetuotantotekniikat ja lainsäädäntö eroavat. Esimerkiksi virkistyskäytön kysyntä on Irlannissa suurempaa – siellä soiden ennallistaminen nähdään mahdollisuutena lisätä kansalaisten pääsyä luontoon, kun taas Suomessa jokaisen oikeudet takaavat jo laajat virkistysmahdollisuudet.

Vierailukohteet Suomessa: turvemailla olevia kosteikkoja, mittausasema, aurinko- ja tuulivoimaa sekä elävää kulttuuriperintöä

Kuvassa entiselle turvetuotantoalueelle rakennettu EPV Aurinkovoiman puisto, Lapuan Heininevalla (kuva: Marjastiina Teixeira, SEAMK 2025).

Vierailun aikana irlantilaiset tutustuivat useisiin kohteisiin:

- **Soinin Naarasneva:** Suonpohjan metsityksen ilmasto- ja ympäristövaikutuksia mittaava asema on ollut toiminnassa nyt neljä vuotta ja yllättävää on ollut, kuinka nopeasti alue on alkanut toimia hiilinieluna. Ensimmäinen vertaisarvioitu julkaisu on tulossa pian.
- **Seinäjoen Kurjenneva**: Sotka-kosteikkohanke on herättänyt kiinnostusta erityisesti metsästysseurojen keskuudessa. Kosteikot tarjoavat vesilinnuille pesimäpaikkoja ja ovat hyvä esimerkki paikallisyhteisöjen osallistamisesta.
- **Lapuan Heinineva:** EPV Aurinkovoiman puisto, valmistuu syksyllä 2025. Suomi on edelläkävijä aurinkovoiman hyödyntämisessä entisillä turvesoilla. Vierailu herätti runsaasti kysymyksiä ympäristövaikutuksista ja teknisistä ratkaisuista.
- **Kaustisen kansantaiteenkeskus:** Tutustuminen elävän kulttuuriperinnön säilyttämiseen herätti keskustelua siitä, miten turvemaiden ”museointi” ei ole kestävä ratkaisu. Parempi vaihtoehto on ylläpitää toimintaa uusissa muodoissa, mikä tarjoaa arvokkaan näkökulman jatkokäytön suunnitteluun.
- **Lestijärven tuulivoimapuisto:** Suomen pienimmässä kunnassa sijaitseva hanke on merkittävä koko maan kannalta – sen sähköntuotannon arvioidaan kattavan jopa 2 % Suomen nykyisestä tarpeesta. Vierailu korosti tuulivoiman potentiaalia entisillä turvesoilla.
- **Halsuan Kairinneva:** Neovan 2300 hehtaarin alueella on käynnissä hybridivoimalaitoksen rakentaminen, jossa yhdistetään tuuli- ja aurinkovoiman yksiköt. Hanke edustaa innovatiivista jatkokäyttöä ja herätti kiinnostusta teknisistä ratkaisuista ja ympäristövaikutuksista.

Irlantilaiset vieraat suonpohjan metsityksen ilmasto- ja ympäristövaikutuksia mittaavalla asemalla Soinin Naarasnevalla (kuva: Kari Laasasenaho, SEAMK 2025).

Maaliskuun Irlannin-matka toi uusia ideoita Suomeen

Suomalaiset asiantuntijat vierailivat aikaisemmin Irlannissa maaliskuussa 2025. Matka havahdutti pohtimaan erityisesti paikallisyhteisöjen roolia ennallistamisessa. Tästä hyvä esimerkki on Tullamoren Lions

Club, joka on ollut aktiivinen toimija ennallistushankkeissa. Suomessa Lions Clubien osallistuminen on ollut vähäistä, mutta irlantilainen malli herätti kiinnostusta – voisiko samaa kokeilla täällä?

Toinen merkittävä oppi liittyi siihen, miten Irlannissa ennallistaminen nähdään yhteisöllisenä mahdollisuutena. Luontopolut ja virkistysmahdollisuudet lisäävät paikallisten sidosryhmien ja toimijoiden sitoutumista. Suomessa vastaavaa toimintaa voisi kehittää esimerkiksi entisillä turvetuotantoalueilla, joilla on jo valmiiksi olemassa olevaa tiestöä.

Yhteistyö jatkuu – yhteiset haasteet yhdistävät

Vierailujen aikana keskusteltiin myös siitä, miksi vettämiseen perustuva ennallistaminen ei ole edennyt odotetusti. Maanomistajien huoli maa- ja metsätalouden vaikeutumisesta on ymmärrettävä. Kuitenkin kiinnostus ennallistamista ja vesistöjen kunnostamista kohtaan on kasvussa, erityisesti kosteikkohankkeiden kautta.

Seinäjoella sijaitsevan Kurjennevan kosteikko, jonka on suunnitellut Juha Siekkinen, joka kuvassa oikealla (kuva: Marjastiina Teixeira, SEAMK 2025).

Suomi ja Irlanti jakavat monia haasteita: turpeen kysynnän hiipuminen, tarve löytää tuottavia jatkokäyttömuotoja ja paineet EU:n ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyö ja tiedonvaihto ovat

avainasemassa jatkokäyttökeinojen toimeenpanossa, ja vuorovaikutus jatkuu – molemmilla mailla on toisiltaan opittavaa. Yksi konkreettisimmista tiedonsiirtokohteista jatkossa on Irlannin Midlandsin Mount Lucasiin turvemaille tehty kalanviljelylaitos, joka puhdistaa kiertotalouden hengessä kala-altaiden ravinteikkaan veden leväaltaissa ja hyödyntää levät bioreaktorissa muun muassa rehujen tuotannossa saaden energiansa pääosin tuulivoimasta.

Artikkeli on kirjoitettu Euroopan unionin osarahoittamassa Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin aktivointi- ja koordinaatiohankkeessa (TUKKA), jonka päätavoitteena on tukea Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla ja myös valtakunnallisesti toimivan, vuonna 2023 perustetun Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusterin toimintaa. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama. Hanketta toteuttavat Suomen metsäkeskus, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu Oy, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius ja Helsingin Yliopiston Ruralia- instituutti.
Lisätietoa: Turvemaiden kestävän käytön osaamisklusteri**Marjastiina Teixeira**
projektipäällikkö
SEAMK

Terhi Ahola-Olli
projektipäällikkö
SEAMK

Kari Laasasenaho
FT, erityisasiantuntija
SEAMK

Jouni Kaipainen
KTT, yliopistotutkija
Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Jyväskylän yliopisto

Anne Matilainen
tutkimuskoordinaattori
Ruralia-instituutti
Helsingin yliopisto

Projektipäälliköt Marjastiina Teixeira ja Terhi Ahola-Olli sekä erityisasiantuntija FT Kari Laasasenaho työskentelevät Seinäjoen ammattikorkeakoulussa Luonnonvara- ja biotaloustiimissä. KTT Jouni Kaipainen toimii yliopistotutkijana Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksessa, Jyväskylän yliopistossa, ja hänellä on pitkä kokemus alueellisen elinvoiman tutkimuksesta. Tutkimuskoordinaattori Anne Matilainen työskentelee Helsingin yliopiston Ruralia-instituutissa ja on erikoistunut luonnonvarojen kestävään käyttöön ja maaseudun kehittämiseen.